

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stare

izhaja vsak petek ob
12. uri dopoldne. Ured-
ništvo in upravnništvo je
v Gosposki ulici št. 6,
drugo dvorišče.

za celo leto . . . 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo . . . 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 15.

V Gorici, 12. aprila 1912.

Leto III.

Evharistični kongres meseca septembra.

Zanimanje zanj postaja vedno večje. Celo v državnem zboru so se ga spominjali, seveda ljudje, ki sovražijo vse, kar je v zvezi s katoliško cerkvijo. Tudi pri bližnji vsopred celega kongresa je bil po listih objavljen. Silno zanimiv je ter obeta prinesiti vsem vdeležencem velikanskih koristi. O njem bomo v nadaljnjih številkah poročali. Pri delu za kongres stoji pre-svetla cesarska hiša na čelu! **Cesar** je pokrovitelj celega kongresa in se ga osebno vdeleži. Nič manj kot **osem nadvojvodinj** sodeluje kot pokroviteljice pri posameznih ženskih odsekih. Ravno tako sodelujejo pri pripravah za kongres ministri in zastopniki najvišjih plemenitšev v Avstriji. Katoliško plemstvo se ga vdeleži kolikor možno polnoštevilno tako iz Avstrije kakor iz Ogrske. Ogrski velikaši pridejo h kongresu v svojih dragocenih starodavnih nošnjah. Zastopniki dunajskih stanov, posebno meščanskega, trgovskega, obrtnega in uradniškega stanu bodo zastopani pri kongresu po tisočih in tisočih. Tudi častniki avstrijsko-ogrske armade se ga zelo številno vdeležé, pomnemaajoči zgled svojega najvišjega vojnega gospodarja. Kaj naj rečemo potem o družtvih, ki pošljejo neštete zastopnike h kongresu? Kaj šele o posameznih deželah? Samo iz Tirolske pride kar cela vrsta posebnih vlakov, ki pripeljejo na Dunaj domače prebivalstvo v narodnih nošnjah. V narodnih nošnjah pridejo tiste dni tisoči in tisoči iz Češke, Moravske, Galicije! — Ravno tako Slovaki, Rumuni in Mažari iz Ogrske. Iz Hrvaške se je že do sedaj pri-glasilo nad 4000 vdeležencev v narodnih nošnjah. Posebni vlaki pridejo dalje iz Poljske, Italije, Francoske, Nemčije! In to vse se vé že sedaj, ko manjka do kongresa še celih pet mesecev! Tudi mi Slovenci ne bomo zadnji. Na »Orle« je že izšlo va-bilo, da politično na kongres korporativno iz vseh strani slovenskega ozemlja! Pre-krasna slika bo to, ki jo bo nudil naš Orel s svojim katoliškim prepričanjem pri kon-gresu na Dunaju. — V kratkem, morda že prihodnji teden izide za deželo tudi pri nas

na Goriškem vabilo na kongres, ki bo ob-segal narode cele Avstrije in zastopnike celega katoliškega sveta! Kdor le more, ta naj se vabilu odzove in naj gré na Du-naj, kjer bo gledal prizore, kakor jih še nikdo ni gledal pri nas v Avstriji in jih v svojem življenju tudi ne bo več! Zatorej že sedaj kličemo: **Na Dunaj h kongresu meseca septembra!**

Eno nam manjka.

Mnogo se žrtvuje v naših vrstah za društva in povzdigo društvenega življenja, premnogo se dela tudi za naše časopise, ki se je v primeri s prejšnjim časom kar naravnost čudovito razširilo. V zadnje ma-lo selo gré naš časopis ter nosi tja gor za-bave pouka in izobrazbe. A eno nam pri tem še vedno manjka.

Časopis in živa beseda.

Iz časopisa mi gleda nasproti le nema beseda. Izraža sicer živo prepričanje; a ne vidim pri tem človeku, kateremu srce plamti tega prepričanja; ne slišim njegove besede, ognjene, navdušujoče, prepričeval-ne, ki ostaja neprimerno bolj neizbrisno vtisnena v spominu: kakor pa beseda, ki jo čitam napisano v listu. In če tudi naš človek čita z vso vnemo naše liste in srka iz njih pouka in izobrazbe, kolikokrat se vendar zgodi, da mu iz enega ali drugega razloga ostane ta ali oni odstavek nera-zumljiv. Prilike pa nima, kjer bi dobil po-jasnila, ki ga poučuje in nadušnje. Na shodu se mu vedno nudi priložnost, da po završenem govoru povpraša pojasnila. In ker je tu vedno dobi, zato so tudi sadovi neprimerno večji!

Nam na Goriškem manjka žive besede.

Prav nič drugega nam ni tu v mislih, kakor le ugotovitev dejstva, da nam na Goriškem manjka žive besede. Silno važno je časopisje, ki vlada svet. Toda popolnega vspeha tudi časopisje ne more dose-gati, če ga ne spremlja živa beseda. To je znano sploh vsem.

Koliko važnost polaga n. pr. katoliška cerkev na živo besedo! Misijonari so de-lovali in delujejo še vedno predvsem z ži-vo besedo; ž njo so širili in širijo še vedno

meje kraljestva božjega na zemlji. Dušni pastirji imajo strogo dolžnost, z živo be-sedo razlagati vernemu ljudstvu krščanski nauk. Le z živo besedo pripravlja sveta cerkev odraslega človeka k zakramentu sv. krsta, ter svoje otroke k sv. obhajilu in drugim zakramentom. Brez žive besede si katoliške cerkve niti misliti ne moremo.

Tudi druge družbe dosegajo vspehe le vtoliko, vkolikor se zavedajo pomena žive besede. Protestanti dosegajo v zadnjih ča-sih vspehe, ker pošiljajo svoje agitatorje med katoliško ljudstvo, ki z živo besedo nastopajo pred njim ter je odvrčajo od zmote in krive vere. Socialisti imajo kar cele šole, kjer vzgajajo svoje govornike in agitatorje. In le tem se imajo oni poleg svojega časopisa zahvaliti, da se n. pr. na Nemškem njih organizirane vrste tako ši-rijo. —

Tako naj bo tudi pri nas!

Pomena žive besede se pa tudi kato-liške stranke zavedajo. Ni se pri tem treba ozirati na Nemško, kjer se dan za dnevom na nešteti mestih z živo besedo za-vračajo napadi sovražnikov, rešujejo ugo-vori ter razblinjajo dvomi. Poglejmo sa-mo med Slovence na Štairskem in Kranj-skem! **Neutrudno zahajajo tam med narod visokoizobraženi možje, duhovniškega in posvetnega stanu, ki so po razmerah ali pa po orisoinih činiteljih prišli do tega, da s svojim časom prosto razpolagajo v ko-rist in blagor celega ljudstva.** Ne mine te-den, kjer bi ne šli med narod in mu tolma-čili v luči katoliških načel važna časovna vprašanja. Poglejmo dr. Korošca, dr. Kre-ka, Gostinčarja in toliko drugih! Zdi se, kakor biti vzvišeni, plemeniti učitelji in vz-gojitelji svojega ljudstva! Da navedemo en zgled! **Dr. Krek** je n. pr. v lanskem letu približno šestdesetkrat nastopil kot govor-nik. Na vseh mogočih krajih ga vidimo: v državnem zboru na Dunaju, v deželnem zboru v Ljubljani; v S. K. S. Z. v Ljub-liani; na poučnem tečaju v Gorici; na de-lavskem tečaju v Ljubljani; v Rafaelovi družbi; na političnih shodih po Kranjskem na socialnem tečaju na Dunaju; na shodu »Jugoslovanske strokovne zveze«; na shodu Podpornega društva delavcev in delavk itd. itd. — Tu vidimo, kako silno se zavedajo pomena žive besede povsod

drugod na Slovenksem. In po našem prepričanju se imajo poleg razširjenega časopisja drugod po Slovenskem ravno tej okolnosti zahvaliti, da se je liberalizem strl. **Zatorej tudi naše delo na Goriškem ne bo nikdar popolno, če ga ne bo spremljala živa beseda.** Liberalizma in njegovih pritisklin ne bomo mogli nikdar streti, ako ga ne napademo v njegovem zadnjem kotičku z živo besedo. **In živa beseda mora delovati ne za časa razburjenja ob volitvah, ampak v miru. Le tu dosega one trajne vspehe.** In vsak naš človek mora imeti priliko, da jo sliši. Pa so kraji na Goriškem, kjer je živa beseda zunaj cerkve skoraj nekaj čisto neznanega! In le malo jih je, ki se žrtvujejo za živo besedo.

Tu je treba odpomoči. **Nam manjka žive besede. Dobiti jo moramo, ker brez nje so vsi naši najboljši načrti nepopolni, vse naše žrtve nepopolne. Mnogo nam je na Goriškem res potrebno, toda za katoliško stranko na Goriškem je po našem prepričanju živa beseda najbolj potrebna.**

Poslanec Fon med volivci.

Shod S. L. S. v Št. Petru.

Na velikonočni pondeljek popoldne se je vršil v Št. Petru v prostorih »Zadružnega Doma« javen shod, katerega je sklicala S. L. S. Udeležilo se ga je nad 150 mož, izmed katerih je bilo kakih 20 iz Vrtojbe. Poročal je g. državni in deželni poslanec Josip Fon. Razjasnil je najprej ogersko krizo. Popisal je zahteve Ogrrov glede armade in njih počenje na Hrvaškem. Misel o trializmu so zborovalci burno pozdravili. Nato je predočil zborovalcem položaj v našem državnem zboru, ki ni nič kaj ugoden. Govoril je o uradniškem vprašanju, ki je tudi na dnevnem redu. Omenil je ogromne stroške, ki jih ima država s svojim uradništvom, in vendar se tako slabo uraduje. Zatorej, proč s takimi uradniki, ki ne izpolnjujejo svoje dolžnosti! — Nadalje je govoril o starostnem zavarovanju, ki je za delavsko ljudstvo velikega pomena. Žalibog, da ima isto toliko nasprotnikov, med katerimi so tudi Poliaki. Toda poslanci S. L. S. ne bodo prej mirovali, dokler se ne upelje starostno zavarovanje.

Nadalina važna točka, o kateri je govoril g. poslanec, je razdolenje kmečkih posestev. To vprašanje zadeva posebno goriško okolico, kjer skoro ni kmeta, da bi ne bil zadolžen. Opozoril je zborovalce na sredstva, ki bi utegnila temu odpomoči. — Zadnje točko govora g. poslanca je tvorilo zadrugištvo. Priporočal je, da se kmetie še tesneje oklenejo obstoječega kmetijskega društva v Št. Petru, ker le potom organizacije si bodo izboljšali svoje stanje. Sledile so slučajnosti, pri katerih so zborovalci povpraševali g. poslanca pojasniti v raznih rečeh. Tako je n. pr. nekdo vprašal, ali je pravično, da pride delavec, ki je delal celo svoje življenje v mestu za druge, ko onemore, v domačo občino, ki mora potem skrbeti zanj. Gosp.

poslanec je odgovoril, da to seveda ni prav, ampak za sedaj je taka postava, ki se ne da kar tako predrugačiti. To vprašanje se da menda najlažje rešiti na ta način, da se upelje zavarovanje za starost in onemoglost. — Ob koncu se je izrekla g. poslancu zaupnica ter prošnja, da bi večkrat prišel med svoje volilce.

Vojna med Italijo in Turčijo.

Sedaj iz Italije same prihajajo glasovi, da laško vojaško poveljstvo v Tripolisu ni za nič. Tako vojaški list »Preparazione« napada poveljstvo armade v Tripolitani, ki ima 150.000 mož, a se nikamor ne gane. Sedaj ko bo vročina, bo še težje prodirati. Laška nedelavnost koristi le Turkom. — V listu »Seccolo« neki pisatelj priporoča, naj Italija prekliče aneksijo. Iz tega je razvidno, da se je ljudsko mnenje v Italiji že precej obrnilo.

Laško brodogradje sicer že dolgo napoveduje veliko akcijo, a večina ladij je v popravi, ker so v polletni službi zelo trepele. Del brodogradje pa oblega arabsko obal v Rdečem morju. Nekaj ladij križari v turških vodah in išče ladij, ki vozijo Turkom orožje.

Turki so izjavili, da so pripravljani skleniti mir, toda le pod pogojem, da Italija aneksijo prekliče. Italijanski vojaki morajo iz dežele. Turški orožniki in vojaki naj bi bili pod komando laški oficirjev, toda vrhovni poveljnik naj bi bil Turek. Vlado in namestnika v Tripolisu imenujejo Turki. — Ti turški pogoji niso ravno skromni. Da so Turki tako samozavestni, je umljivo, če beremo naslednje laško poročilo: Poročevalec lista »Corriere d'Italia« poroča svojemu listu, da so Turki v Zuari izvrstno utaborjeni, da so zgradili utrdbe in okope v Vadi Beidda in da so tudi s strelivom in živežem dobro preskrbljeni. Izborno je organizirano tudi poročevalstvo.

Lahi se sedaj namreč pripravljajo, da s celo divizijo napadejo kraj Zuaro ob tuniški meji ter tako zapro pot po kateri vtihotaplja Turki orožje in živež. Podjetje je zelo nevarno.

Laški vojaki ne ubogajo.

Da je vojaštvo v Tripolisu že slabo volje vsled dolge vojne, izkazujejo naslednja poročila: Letnik 1888 je popolnoma nezadovoljen. Vojaki povelja nalašč zelo počasi ali pa celo narobe izvajajo. Častniki ne nastopajo proti njim, ker se ozirajo na njih dušno razpoloženje. Vojaki letnika 1888, so že 6 mesecev pod orožjem in zahtevajo, da jih izpuste. Na zidovje in palme pišejo: »Letnik 1888 hoče domov!« Ko sta dobila dva polka 3. aprila ukaz, da naj se vkrcata v ladje, da na nek neznan kraj odrinejo, so vojaki burno ugovarjali, ne da bi se bili častniki upali ugovarjati.

Radi tega so Lahi iz severne Italije že poslali nove čete v Afriko, da nadomestijo letnik 88, ki pojde domov.

Boji.

Laški list »Messaggero« poroča, da pri Tobruku Turki Lahe neprenehoma napadajo, da bi jih utrudili.

Turki poročajo o bojih pri Dorni in Tobruku:

Enver bej poroča, da so Turki dne 2. t. m. pri Dorni napadli italijanske prednje straže, tri bataljone, in jih iz utrdb pregnali in 30 Lahov ubili. Turška artiljerija pri Bengaziju je pa dne 1. t. m. en laški aeroplan uničila. Mrtev je zrakoplovec poročnik Roberti. Boji so se bili dne 31. marca in 1. aprila pri Tobruku. Turki so v teh bojih po turških poročilih zmagovali. Dne 4. t. m. je 50 Turkov pri Tobruku zasedlo italijansko utrdbo. Trije laški bataljoni so Turke napadli. Ko so dobili Turki 500 mož podpore, so se morali Lahi umakniti, dasi so jih podpirale laške vojne ladje. Turki niso imeli izgub, Lahi so izgubili 30 mrtvih. —

Laški uspeh.

Italijanski oddelek 11.000 mož je med fingiranim napadom na Zuaro pod poveljstvom generala Garioni zasedel Sidi Said ob tripoliško-tuneški meji in se ondi še izkrcuje. Od Sidi Saida bo mogoče napasti Zuaro, s čimer bo dovažanje živil in municije za turško-arabsko vojsko zelo oteženo in bo odslej vtihotapljanje po morju skoro onemogočeno. Italijani smatrajo zasedenje Sidi Saida za velik korak naprej.

Po svetu.

Ban Čuvaj na Hrvaškem dela z vsemi silami, da bi uničil pred vsem časopisje. Shodi so prepovedani. Listi, tudi v Dalmaciji, ki napadajo Čuvaja, so zapljenjeni. Poročajo, da bo Čuvaj napravil sam nov volivni red, ki bo zvišal število poslancev. Napravil ga bo tako, da bo gotovo polovica poslancev njegovih privržencev. Kar se sedaj godi na Hrvaškem je res kruto nasilje! — **Khuen na Ogrskem**, ki je tudi izgubil tla pod nogami, hoče razpustiti ogrski državni zbor. Vršile se bodo nove volitve, seveda po turškem načinu. — **Delegacije** se sklicujejo najbrže 20. t. m. — **Nemška armada** dobi na novo 2 armadna zbora, ki se nastanita ob francoski meji. — **Francoska mornarica** pa dobi zato 3 velike nove bojne ladje. — **Ruska carica** nima prijetnega življenja. Ima sicer vsega dosti, na vratu nosi prekrasne biserne korale. Sedaj pa je opazila, da se ji tam dela hud liščaj. Pregledali so korale in opazili, da so nalašč zastrupljeni. Če bi jih bila še dalje nosila, bi si bila zastrupila kri. To je delo anarhistov, ki imajo zveze celo na ruskem dvoru. — **Zanimivo politično preokovanje** je o l. 1913 objavil neki japonski pisatelj, ki je pa najbrže Nemeec. Pravi, da bo l. 1913 nastala velika vojna. Na eni strani bosta Nemčija in Avstrija, na drugi pa Italija, Francija in Anglija. Angleško brodogradje bo sicer premagalo nemško, ki na ne bo popolnoma uničeno, ampak bo še vedno branilo prevoz Angležev na pomoč Francozom. Avstrijsko brodogradje se bo uspešno ustavilo združenim Lahom in

Francozom. Dobili bomo drugega Tegetthofa. Na suhem bo naša armada pobila Lahe. Pri Peschieri bo avstrijska zajela Laško. Tudi francoska vojska, ki pride Lahom na pomoč, bo tepena. Nato gre naša armada na sever pomagat Nemcem, ki so medtem iz zrakoplovov metali bombe na London in ga razrušili. Obe armadi oblegate Paris in ga vzamete. Nato se Francozi pridružijo Nemčiji in Avstriji. Italija mora odstopiti Avstriji Benečijo. Naj pa nihče ne pozabi, da je vse to le fantazija. Sicer pa v sedanjih časih tako velika vojna ni izključena. Vprašanje je le, kdo bo ostal na vrhu. — **Rusija**, s katero želimo dobrih zvez, je nezanesljiv prijatelj. Vlada sama bi bila za Avstrijo, a drugi vplivi lujskajo javnost proti nam. Tako je izšel

te dni v Peterburga članek, naj se Rusija zveže z Rumunijo ter si obe razdelite Avstrijo. Rumunija bo dobila rumunski del Ogrske, Rusija pa slovanske dele Avstrije. Tudi ta je seveda prazna fantazija, ki pa kaže, da so časi prav nervozni. — **O našem vojnem ministru** trde, da se bo odstopil, ker se je sprl z Ogrji in ker ga ne veseli pisarna, ampak je rajši vojak. — **Na Balkanu** se pojavljajo vstaši od bolgarske in srbske strani. Črnagora je sprta sedaj s Turčiji in Srbijo. — **V Mehiki** se je bil zopet hud boj med vstaši in vojaki. Vstaši so bili poraženi. — **V Zd. državah ameriških** se pripravljajo na volitve predsednika. Najbrže bo izvoljen dosedanji Taft. — **Na Japonskem** je krščanstvo odslej naprej državno priznana vera, cesar doslej ni bi-

lo. — **Na Kitajskem** je novi predsednik Juanšikaj izjavil katoliškimi misijonarjem, da bodo katoličani uživali največjo versko svobodo ter imeli tudi pravico do državnih služb. — **Na Francoskem** so katoličani pri nadomestnih volitvah v državni zbor iztrgali svobodomislec 5 mandatov. Tako povsod napreduje katoliška misel, kjer je bila nekoč preganjana. To se bo zgodilo tudi na **Portugalskem**, kjer so velikonočno procesijo anarhisti napadli z bombami. Z oken so streljali na katoličane iz revolverjev. 3 katoličani so mrtvi, 30 ranjenih. Take krvave svatbe si žele nad katoličani tudi naši svobodomisleci. Toda ne pojde, dokler bo ljudstvo verno in zavedno.

Listek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Njen spremljevalec je hotel sicer ugovarjati, a kraljica me je spoznala in se je brž oprijela moje pazduhe, jaz pa sem jo drzno vedel čez Karuseljski trg, da bi došel od one strani v malo ulico Doyen. Podnevi sem si bil sicer dobro ogledal vse ovinke teh malih ulic, kámor sem si upal sedaj; toda v nočni temi se mi je kmalu začelo dozdevati, da sem izgrešil pot. Mrzel pot mi je udaril na čelo, ko sem pomislil na svojo odgovornost, in molil sem k angelju varihu, da bi mi pomagal. Slednjič sem prišel na trg pred Loure in nato sem kmalu našel Fersenovo kočijo. Kralj in vsi so prestali smrten strah. Marija Antonijeta je brž vstopila in voz je oddrčal.

Svojim možem sem podaril vsakemu nekaj okroglega in jih odposlal. Potem sem odšel k Saint-Martinskim vratom. Tudi tam je šlo vse po sreči. Vprašali so sicer po potnem listu. Tega je bil spisal ruski poslanik in podpisal župan in se je glasil na ime gospe Korff za pot v Frankfurt (na Nemško.) Reding je stal zraven, ko ga je uradnik pregledaval. Uradnik je tudi hotel posvetiti s svetilko v voz, a naenkrat mu je ugasnila, da sam ni vedel kakó (Reding bi mu bil lahko razložil.) Fersen pa je med tem tako klel na svojem kozlu, da je mož prestrašen potegnil prečnico kvišku. Šved je počil z bičem in bili so zunaj. Ono stran Saint-Martinskega prekopa jih je čakala potovalna kočija s šestimi konji in odpeljali so se proti meji.

Z Redingom sva se potem pogovarjala o kraljevem begu in njegovih posledicah. Reding je menil, da se sedaj lahko vse obrne na bolje. Kakor hitro bo kralj na varnem, prekličé vse krivične póstave, ki jih je sklenil narodni zbor. Jakobinske klube, ki strahujejo sedaj narodni zbor in vso Francosko, bo razpustil in zopet pride do moči monarhija, toda ne stara gnjila monarhija s svojim slabim gospodarstvom in razvadami, marveč novo kraljevstvo, ki bo temeljilo na postavi in pravičnosti.

Tako je govoril Reding. Med tem pa se je vrnil Fersen s svojo kočijo in stopila sva vanjo. Vse jo bilo šlo srečno. V nekem selu, tri ure od Pariza se je grof poslovil od kraljeve rodbine; malo pred poldnem bodo begunci že v Chalonsu (r. Šalón). „Če pojde vse v redu, pride nova doba za Francosko in celo Evropo,“ je rekel švedski grof. „Zame pa bo med tem bolje, da zapustim Pariz za nekaj časa. To svetujem tudi vama. Prej pa se še hočem prepričati, ali ne mislijo morda kralja zasledovati. Če ne storé tega do šeste ure zjutraj, ga ne dohité več.“

Peljali smo se skozi mesto in mimo Tuilerij — vse mirno! Na Lafayetteevem stanovanju so bila še vsa okna zaprta in straža je stala vsa zaspana pred vrati generala narodne brambe.

„Ne dohitijo ga več!“ je rekel Fersen zmagovalno. Potem nama je podal roke in se poslovil s prijaznimi besedami.

XXXI.

Nasledki.

Po tej razburjivi noči sem legel oblečen na posteljo, da si malo odpočijem. Okoli osme ure me je gospodar prišel buditi ter je vpil bled od strahu: „Kralj je pobegnil!“

„Naj! Saj so zadosti nesramno ravnali z njim,“ sem odgovoril.

„Toda vrnil se bo na čelu Avstrijem in bo razdejal Pariz do tal! Strašna državljanska vojska bo izbruhnila in v svoji lastni krvi bomo pomrli,“ je javkal mož.

„A kaj! Pustite me spati! Kralj je predober, da bi prelił le kapljo krvi!“ Toda na spanje ni bilo misliti. Ves Pariz je bil pokonci. Ustrelili so s kanonom, s katerim so ob nenavadnih dogodkih klicali ljudi na noge. Vse se je oboroževalo. Bilo je vrvenje, kakor da bi kralj zares stal pred mestom z vojsko 100.000 mož.

Hitel sem v našo vojašnico, ker se mi je zdelo zelo verjetno, da mora naš polk pod orožje. Morda je pustil kralj kakšna povelja zanj. Med potjo sem se moral smejeti, kako se je pokazal na dan pariški ljudski duh. Na Tuilerije so prilepili liste z napisom: „Tukaj se oddajo stanovanja v najem.“ Ženske z volnenimi rdečimi čepicami so hodile oborožene okrog in vpile, da hočejo sedaj one varovati Pariz, ker so moški pustili uiti debelemu kralju, ki so ga bili privedli iz Versaillesa. Moški pa so kleli kralja, katerega bi bilo treba spraviti po izgonu na mejo in ga breniti čeznjo.

V vojašnici sem našel že majorja Bahmana in večino častnikov, Bahman mi je stisnil roko in mi šepetaje častital. Čakali smo polkovnikovega povelja, ker smo vedeli, da moramo biti pripravljene na pot, ker nas bo kralj gotovo poklical k sebi, kakor hitro pride do čet, ki jim poveljuje Bouilles (r. Bujé.)

Tako so mislili tudi ostali častniki; poslali smo v drugi dve vojašnici naročilo, naj bodo tudi tam pripravljene na odhod Polkovnik pa nam ni dal drugega povelja, kakor naj mirno imamo ljudi pripravljene v vojašnicah. Popoldne je objavil neki list kraljev manifest narodni skupščini. Major je na dvorišču vojašnice nagovoril možtvo, povedal je, da je kralj pobegnil in prečital je njegov manifest. Marsikatero oko se je orosilo in znova so vsi prisegli na zastavo ter obljubili, da pojdejo za kraljem, kakor jih pokličé po starem švicarskem geslu: „Junaštvo in zvestoba!“

Popoldne sem spremljal majorja v drugi dve vojašnici, kjer je isto razložil vojakom. Potem sem šel k velikemu sodniku Keyserju in sem mu pomagal spraviti v red polkove zapisnike.

Pri tej priložnosti me je pobarala stara Blanchet (r. Blanšé), kako da je z mojo ljubeznijo do hčere velikega sodnika in jaz sem ji odkrito povedal, da mi je Verena poslala pravo odpovedno pismo. Zmajala je z glavo in je menila, da veliki sodnik ne ve ničesar o tem. Tega pa ji nisem verjel, če tudi je rekla, da ima odprte oči in ušesa. Veliki sodnik govori pri vsaki priliki nenavadno spoštljivo in ljubeznivo o meni. Naj si torej ne vzemam k srcu tega pisma. Mlada dekleta imajo svoje muhe, kakor aprilovo vreme, ko često sledi hudim vihram in deževju jasno nebo in zlato sonce. Naj le za nekaj časa zopet pišem gospodični, kakor da bi se ne bilo nič dogodilo, in gotovo dobim povoljen odgovor. Odgovoril sem dobri starki, da hočem to premisliti; kajti o svoji zaroki ji nisem hotel ničesar praviti.

Mesto v Zug pa sem pisal drugo jutro v Etampes (r. Etánp) precej dolgo pismo polno političnih novic o kraljevem begu in kako sta bila pri njem deležna „Damian“ in „Rudolf“. Pismo sem skušal sestaviti tako, da bi ne moglo škodovati, če bi je kdo odprl, ter sem se podpisal samo s črkama D. M.; kajti tedaj ni bil človek nikjer zagotovljen, ali ne odpre pisma kak jakobinski poštar. Takšna politična ljubezenska pisma sem pozneje večkrat pisal Izabeli; izognil sem se tako zadregi, da bi ji govoril o ljubezni, ki vkljub deključine ljubeznivosti le ni hotela prodreti v moje srce. Naj sem se še tako branil; celo moje srce je bilo pri Vereni Keyser. Kaj naj bi postalo iz tega? Sem-li smel tako podati Izabeli roko v zakon? Dnevu, ki si ga želi vsak zaročenec, gledal sem jaz z nekim strahom nasproti in upal sem, da bi me ugoden zapletljaj oprostil besede, ki sem jo dal prenašlo. Vendar nisem imel poguma, da bi odkril Izabeli svoje srce. Čutil sem, kako bi jo bolelo. Kako naj se to konča!?

V teh mislih sem končal svoje pismo in ga sam nesel na pošto. Pred poslopjem se je bila nabrala velika množica ljudi, ki so bili nenavadno razburjeni. Ko sem prišel bliže, sem slišal, kako so vpili: „Imajo ga!“ „Peljejo ga nazaj!“

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Krouberg. Vabilo k veselici, katero priredi dne 21. aprila 1912. ob 3. in pol pop. v Kronbergu. Vspored; 1. V. Vodopivec: »Sila kreposti«, tamb. zbor. 2. J. Aljaž: Triglav, moški zbor. 3. Deklamacija. 4. Boj za doto, šaloigra v 4 dejanjih. 5. Volarič: Slovenski svet, moški zbor. 6. V. Vodopivec: Vesela pevka, ženski zbor. 7. J. Štoka: Trije tički, šaloigra v 2 dejanjih. 8. V. Vodopivec: »Zora mladosti«, tamb. zbor. 9. Tombola. Vstopnina 40 vin. Sedeži I. vrste I K. Sedeži II. vrste 60 vinarjev.

Sy. Tomaž. Komaj, ustanovljeno kat. slov. izobr. društvo in že priredi veselico, pri kateri se bodo videlo in slišalo res krasne stvari. Zato vabimo vse občinstvo naše in tudi z vnanjih občin. Povdarjamo, da bo res lep užitek od te prireditve. — Odbor.

Drežnica. Vabilo k rednemu obč. zboru Slov. kat. izobr. društva v Drežnici, kateri se bo vršil v nedeljo 14. t. m. v svojih društvenih prostorih. — Na dnevnem redu so: Potrditev letnega računa. Izvolitev novega odbora. Slučajnosti. Vse člane vljudno vabi k udeležbi. Odbor.

Drežnica. Na velikonočni praznik nam je pripravilo izobr. društvo prav lep popoldan. Veselečni odsek društva je priredil namreč svojo veselico in to na prostem na pripravnem travniku. Veselica je izpadla v splošno zadovoljnost občinstva. Kar pa lahko, ker je bil prav mnogovrsten vspered. — Bilo je gotovo ustrezno prijateljem petja, prijateljem godbe ter vsem onim, ki radi vidijo humoristične prizore, kajti ena burka pa šaljev igrokaz gotovo, da človeku povoda pošteno nasmejati se. Z lepo deklamacijo je tudi bilo postreženo. — Udeležba je bila povoljna. Ta veselica toraj pričča, da ne manjka našim mladeničem navdušenja in vstrajnosti. Tako je prav! Naj vam toraj ne vpadе pogum ter ne strašne dela; kajti gotovo je: »Naše življenje in praznik«.

Naša mladina.

Izlet Orlov na Trnovem. Drugi velikonočni praznik je napravilo na Trnovo izlet sred. Vip. okrožje »Orlov«. V kroju jih je bilo 86 in z drugimi vdeležniki okrog 120. Čudili smo se vrlim fantom, lepemu petju in njih vzornemu nastopu. — Blagor narodu, dokler bo imel take mladeniče.

Batuje-Selo. Na „belo nedeljo“ dne 14. t. m. ponovi „Orel“ in „Bogomila“ v Krasni igro „Krivoprišnik“. Pesmi nove. Med posameznimi slikami poje moški zbor. Prostor pri g. Josipu Vetrh v Batujah. Začetek točno ob 3 in pol popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

„Koga?“ sem vprašal.

„Kralja pač! Pošta, ki je ravno dospela iz Chalonsa, javlja, da so v vsej pokrajini Argonskega gozda po vaseh vso noč bili plat zvona in neki jezdeči sel iz St.-Menehould (r. St.-Manúld) je prinesel novico, da so kralja spoznali ter ga zasledujejo. Zasledovati ga je isto, kakor ujeti ga. V vseh vaseh imajo jakobinci svoje brate. Zivelji Jakobinci, pravi prijatelji svobode! Dol s tiranom! Ha, kako ga bomo vsprejeli.“

Oprostil sem se klepetača in sem hitel z žalostno novico k velikemu sodniku Keyserju, kjer sem upal, da najdem tudi Bahmana. Res sta sedela skupaj in kakor strela ju je zadelo moje sporočilo. Rekel sem, da je do zdaj le govorjenje med ljudmi, da pa se težko potrdi. Pomisleka vredno je sicer, da sporočilo omenja St.-Menehould in Argonski gozd, skozi katerega pelje kraljeva pot. Toda zasledovati se ne pravi še ujeti in to, da bijejo plat zvona, pomeni lahko ravno tako, da si kralj s tamkaj postavljenimi huzarji s silo odpira pot skozi nahujskano ljudstvo. (Dalje pride.)

Zadružništvo.

Pri občnem zboru »Centralne posojilnice«, ki se je vršil včeraj, je bilo izvoljeno naslednje načelstvo: gg. prof. Berbuč, dr. Fr. Žigon, svetnik Fran Vodopivec, svetnik Fran Leban, prof. Andrej Ipavec, trgovec Anton Fon, velepos. Ferdinand Štiglijoj. V nadzorstvo pa gg.: svetnik Anton Šantel, dr. Anton Gregorčič, monsr. Josip Pavletič, dr. Fran Kos, dr. Andrej Pavlica.

Glasnik „Kmečkih zvez“.

Ajdovska »Kmečka zveza« bo imela 21. aprila ob 4h popoldne odborovo sejo v Lokavcu, h kateri so vabljeni tudi zaupniki »Kmečke zveze«. Udeležite se v obilnem številu!

Delavski in socialni vestnik.

Odkrito rdeče sleparstvo.

Bankerot soc. demokratov v Nabrežini.

(Iz Nabrežine.)

Troti in čebelice.

»V potu svojega obraza« so metali vestni soc. demokratje v Nabrežini svoje denarce v čebelico soc. demokratov. Toda v svojem velikem zaupanju si niso mogli misliti, da imajo v svojih panjih tudi trote, ki so med časom, ko so pridne čebelice delale, doma lepo gostili. Bližala se je zima; čebelice so mislile, da so preskrbljene; pregledale so panj — in našle samo vosek. Medu ni bilo in trota tudi ne, da bi dajal račun, kako je, kot oče panja varoval njihov pridelek. Nastala je splošna zmešnjava v panju — v podružnici soc. demokratov v Nabrežini.

V tej nezadovoljnosti je opozoril neki sodrug vrhovno ministerstvo soc. demokratov na Dunaju, da v tukajšnji podružnici ni vse v redu. Najbolj se je zdel sumljiv vsem sodr. Ruggero Cidin, ki pa se je, nemeneč se za vpitje svojih čebelic, ponášal s pohvalnim pismom, ki ga je dobil od ministerstva soc. dem. na Dunaju in pravil: »non mi trovarete a vide«. Potolažil je zborujočo maso, — a le za hip.

Manjka nad 2000 kron.

Dne 25. marca je prišel obveščen ministerski predsednik soc. demokratov z

Dunaja, pregledal knjige in račune ter postal sam nezadovoljen, kajti njegovi računici se niso vjemali z onim, ki mu jih je predložil trot. Pustil je stvar, kakor jo je našel in odšel nazaj v svojo stolico rekoč, da jih še obiše. In res je prišla že v sredo (3. aprila) nepričakovano cela deputacija, ki je imela nalogo, da pregleda natančneje vse račune. Omenjeni sodr. R. Cidin pa ni bil kljub vabilu prisoten pri inšpekciji, katera je dognala da primanjkuje čez 2000 kron, od katerih je poneveril Cidin sam 1538 K 38 h. Dasiravno pa ga ni bilo blizu je zmanjkala še tisto noč ena najglavnejših knjig.

Masa se je jela razburjati, a dunajski minister soc. dem. jo je znal potolažiti s tem, da je zagotavljal, da se ni treba nikomur bati radi primanjkljaja češ, da že on poskrbi da bo vse v redu in — da bo dodal vsak sodrug k svoji dokladi še 1 v. Nato je takoj sporočil vso zadevo c. kr. orožnikom — on, ki kot soc. dem. tako mrzi sploh vse kar je cesarskega.

Zaprti socialistički voditelj obeta zapor še drugim sodrugom.

Orožništvo je izpolnilo svojo dolžnost ter že na vse zgodaj aretiralo sodr. Cidina, ki je ravno premišljal, kako bi se izognil katastrofi. Ta se je moral vdati in odšel je mirno in globoko ponižan — on kot oče soc. dem. — s spremstvom, katerega imenujejo oni »pompiere«. Pred odhodom je še enkrat milo pogledal obešen »pršut«, ki je bil že pripravljen za sv. velikonočne praznike, a moral ga je pustiti s cedečimi slinami. Pri tem pa je tudi izrazil, da »danes peljejo njega — za njim pa še koga drugega«. Žal le, da ni dobil že za praznike, katere je moral praznovati »v luknji« sam, nikakega sodruga. Žal, kajti navajen je bil na kaj boljšega. Saj ve cela Nabrežina, da ni delal že od Božiča, pri vsem tem pa se sprehajal z zlato verižico, s kolesom, s športno moderno obleko v delavnikih in praznikih. Zgledal je res kakor trot, ves namazan od medu — denara ubogih čebelic. Pri raznih volitvah je bil vedno najgorenejši agitator. Pred kratkim je celo hujskal delavce, da naj razbijejo pogodbe sklenjene z gospodarji. Velika večina je že bila na njegovi strani — in on je že videl kako izgine v bodočem štrajku primanj-

marveč tudi sploh v duhovnjiki. Starišem in sorodnikom obeh pokojnic naše iskreno sožalje!

Vojaštvo ob meji. (Kožbana:) Cesto od Strmca do Kožbane so zopet začeli meriti. V torek se je vrnil g. inženir Singer s soprogo, da nadaljuje pričeto delo. — V dolini Kožbanjskega se bliža poprava mostu pod nadzorstvom g. Velikonje koncu. — Vojaki pionirji so tudi prišli pogledat, kod bi napravili cesto za ostale vojaške, ki pa pridejo sele 27. aprila. Obljubili so, da popravijo staro cesto in da začnejo z delom že pred Velikonočjo; a do sedaj ni videti še nobenega. — Vojaška komisija je pred dvema tednoma zakupila tri najvišje vrhunce naših planin; enega na Koradi, drugega na Planini, tretjega blizu Vrhpolja; zakaj bodo rabili se še ne ve. Sicer moramo opazovati, da se vojaška oblast zmeraj bolj zanima za naše kraje. Da bi tudi vse izpolnili kar obljublajo glede cest, vode in drugih stvari.

Proti hohujšanju mladine z razglednicami in slikami je ostro nastopila vlada. Glavarstva in policija morajo paziti pred vsem na tražike in gostilne. Goriško policijo opozarjamo na nekatere goriške trgovine v bližini šol, ki razstavljajo upravljajnsne reči.

Malo odgovora. (Šempolaj). Nimam navade odgovarjati osebnim napadom. Skoda prostora v našem časopisu za osebnosti. — Ker pa nočem futrati lačne »Sočce« s popravki, prosim, objaviteg.urednik, če se vam zdi umestno, to le pojasnilo:

1.) Bil sem vedno načelen in odločen katolican in kot tak skrbim, da bi se isti duh udomačil tudi med našimi vikarijani. Naše ljudstvo je, hvala Bogu, zelo sprejemljivo in dostopno katol. načelom. To pa ni dopisniku »Sočce« prav, zato Vas imenuje, dragi šempolarjski vikarijani, da ste »klerikalno-d i v j i«. To si dobro zapomnite. Tako vas zmerjajo liberalci!

2. Ker poznam upliv tiska, moram pač svariti ljudi pred slabim časopisjem in priporočati dobro časopisje, zlasti »N o v i C a s«. Imena nisem v cerkvi imenoval še nobenega slabega časopisa, bom pa to storil ob prvi priliki.

3. Dopisnik je velik sovražnik dr. Sketove slov. slovnice. Priporočam mu, naj se z njo sprijazni in potem naj se spusti na slovnična razmotrivanja. — »Le čevlje sodi naj kopitar«!

4.) Dopisnik je zli na me ves svoj zolč samo zato, ker sem zbral nekaj deklet in mladeničev, ki mi oskrbujejo cerkveno petje. Bivši organist, g. učitelj in pevci, so mi zadnji dan leta odpovedali službo. Jaz sem jih takrat in še dvakrat pozneje prosil, naj bi svojo službo opravljali kot prej. Toda bil sem vsakokrat odbit. Kaj mi je ostalo družega nego, poiskati si novih moči za cerkveno petje. In našel sem jih in se moram o njih tudi pohvalno izraziti, da vstrajajo kljub toliki gonji in terorizmu. Zato, nasprotniki cerkv. petja, vedite, da gre naprej naša stvar in pojde gotovo vedno boljše, ker se naše vrste množijo. Kar se tiče prejšnjega petja, nočem izreči javno še svojega mnenja, ker nočem

nikogar žaliti. Kako ugaja ljudstvu sedanje petje, ste morali poslušati mnenje ljudstva o petju za velikonočne praznike, ko je bila cerkev pri službi božji nabit polna.

5.) Dopisnik sramoti tudi mladenke pevkinje. — Tako nizkotni so liberalci, da zlivajo svojo gnojnico na vse, ki ne trobijo v njihov rog.

6.) Vprašam, g. dopisnika: kedaj je »Novi Cas« zmerjal sempolajske vikarijane? Liberalni dopisnik v »Soči« pa Vas zmirja, da ste »d i v j i« in smeši Vaše otroke, ki se trudijo, da bi se povzdignila čast božja. Sempolajci, to si dobro zapomnite in povrnite liberalcem takrat, ko bodo iskali pri Vas pomoči. Zato proč od vaših sramotilcev liberalcev!

7.) Sedaj pa prepuščam Vam, gosp. učitelji, bivši organist, besedo, v kolikor se strinjate z dopisom v »Soči« št. 39.

Šempolajski vikar.

Liberalni list žalil vero. Liberalni list »Slovenski Dom« v Ljubljani, ki se vsiljuje kmetom, je bil za Velikonoč zaplenjen radi motenja katoliške vere.

Ponesrečen major. Majorju topničarskega oddelka v Vipavi so se splašili konji v Kobdiju ravno pri mostu čez železnico. Major in njegov adjutant sta močno ranjena.

Nagla smrt. Iz Nabrežine: V torek ob 9h je mati kamnolomskega podjetnika Benvenutija še opravljala svoje navadno kuhinjsko delo. Kar naenkrat pa se ji stemni pred očmi, slabost jo obide in v par trenutkih je zdhnila svojo duso. Nagle in neprevidene smrti, reši nas, o Gospod!

Brje pri Gorjanskem: Janez Hočevnar je bil znan kot dober delavec in pobožen kristjan, kar se mora o naših Brejcih splošno trditi. Predpar dnevi semu je stožilo, delati ni mogel več in hrana mu ni šla v tek. — Možu, o katerem je bilo znano, da je trden kot kraška skala in zdrav kot riba, se niti ni sanjalo, da je tako blizu konec njegovega življenja. Toda milost božja, s katero je bil zedinjen celo svoje življenje, je pokazala svojo moč tudi ob njegovi smrti. Še popolnoma pri močeh in v gotovi nadi, da ozdravi, zahteva duhovnika, da si je opravil svojo velikonočno spoved. — Na njegovo željo prinese dušni pastir sveto Popotnico, katero so moški in ženske z zelo hvalevrednim sprejemom počastili. — In par ur na to so našli prej še skoraj zdravega moža, klečati mrtvega pri postelji. — Bog svojih ne zapusti.

Žalostna smrt. Na veliki četrtek so našli mrtvega na neki senožeti v Cerkljanskem Vrhu Miha Stucina po domače Lazarja iz Stare Oslice, ki se je v boleznih (pljučnici) zmešal ter na cvetno nedeljo ponoči utekel iz postelje. Revez je v spodnji obleki ob največjem dežju in mrazu taval okoli, dokler ni popolnoma omagal. Hodil je po Planini in Čepazu in bil tudi v raznih hišah. Vendar ni prišlo nikomur na misel, da bi ga spravil domov. Pustili so ga bloditi nadalje po gozdovih in senožetih. Malo več srca in usmiljenja bi bilo vendar treba do bolnika, kateremu je otemnel um. Ako bi se bil kedo zanj po-

brigal, bi bil mogoče rešil življenje mlademu možu, ki zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otročiče.

Sneg. V sredo 10. t. m. sta se pobelila »Čaven« in »Nanos« s snegom. Vipavska dolina pa je v bujnem belem cvetju. Bog nas obvaruj slane!

Gospodinjski tečaji na deželni kmetijski šoli. Dež. odbor razglasa: Prve dni maja meseca t. l. se otvore na deželni kmetijski šoli poletni gospodinjski tečaji. V tečajih se bo podeljeval pouk, ki je potreben za racionalno in ceno opravljanje hišnih poslov. V gospodinjske tečaje, ki trajajo 5 mesecev, se sprejmejo dekleta z Goriškega, ki so dopolnili 14. leto starosti in pripadajo k m e č k e m u s t a n u. Obiskovanje tečajev je brezplačno za ubožne družine, proti plačilu za tiste, ki so v stanu plačati. Za plačnice se določijo prehranitni na 30 kron mesečnih. Deželni odbor si pridržuje, da morebiti dovoli obiskovanje tečajev tudi po polovični prehranitvi. Prosilke morajo predložiti prošnje za sprejem v tečaje potom županstva deželnemu odboru do 22. t. m. Prošnjam se mora priložiti: 1) Krstni list. 2) Solsko odpustnico. 3) Ubožno spričevalo. Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole je na razpolago 20 mest.

Za brezplačno zdravljenje škrufuloznih otrok. Dež. odbor razpisuje natečaj za 8 prostorov, ki jih je ustanovil vis. deželni zbor v spomin na pokojnega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coronini-ja, dalje za 8 prostorov, ki jih je ustanovil visoki deželni zastop v proslavo 60letnega vladanja Njegovega Veličanstva Cesarja, kakor tudi za 4 nadaljne prostore, ustanovljene povodom 80 letnice rojstva Nj. Vel. cesarja torej skupaj za 20 prostorov za brezplačno zdravljenje dvajsetero ubožnih škrufuloznih ali rakitičnih dečkov oziroma deklic dežele v prvem avstrijskem morskem zdravilišču gradežkem tekom prihodnje kopališke dobe.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinske oblasti, s spričevalom o ceplenju koz in z dokazilom, da so prosilci pristojni v kako občino Goriške in Gradiške, kakor tudi z ubožnim in zdravniškim spričevalom glede bolezni prosilcev, naj se vložijo pri deželnem odboru do 15. maja t. l.

Nadalje se morajo opremiti prošnje s potrdilom c. kr. okrajnega zdravnika, da prosilci niso nalezljivo bolni in da v hiši, kjer stanujejo, ni sedaj in tudi v zadnjih štirih tednih ni bilo sličnih bolezni.

S strehe je padel v Novakih pri Cerknem mladenič Andrej Bizjak in se nevarno poškodoval.

Nesreča namestu tombole. Iz Solkana: Velikonočni pondeljek zvečer se je vračal kmečki voz napolnjen z dekleti in fanti domov v Šempeter. Neki fижakar iz Gorice je pa šel menda po izletnike v Solkan. Na ovinku se je fижakar pravilno ognil na desno, voz iz Šempetra se je pa obrnil ravno na isto stran, tako sta se konja zadela in padla na tla. Druge nesreče ni bilo kot da se je fижakarju vse jermenje potrgalo, in da so punce na vozu užile nekaj strahu.

— Ako bi ne bil fujakar tako spreten, bi se gotovo zgodila velika nesreča. — Tako so odnesli Sempeterci tombolo domov, čeravno se ni igrala. Na ovinkih naj bi vozniki vozili bolj počasi.

Občinske volitve v Cerknem se bodo vršile 29. aprila in 1. maja.

Baškodolinci pozor! — Kdor rabi kako »supliko«, pa ne za žganje žgati, ampak za duhovnike izgnati iz službe, naj se obrne kar v Podmelec na pisarno pod h. st. 52. v pritličju za železnimi krizli. Ta pisarna je specialiteta Baske domne; prvi jo je priporočil st. občinstvu grahovski dopisnik v »Soci« od 2. aprila t. l. Torej, — le pejtega noter! »Judež Iskarijot« — pravi dopisnik — »je bil tudi delj časa Kristusov ucenec«; — tudi grahovski liberalci so bili delj časa Kristusovi učenci in so se še-le več let po rojstvu in krstu poliberallili. A ko so tako Kristusa izdali, niso jokali, kakor Judež ne, ampak so šli in se obesili vsak na svojo p u n c o in vsak na svojo f l a š k o ter plesali in pijančevali ves božji post l. 1912. — Sedaj pa vprašajo oblake neba: »Ali naj hodimo k maši v Obloke, Podmelec ali Nemškirut? Povejte nam!« in oblaki neba odgovarjajo: »Hodite tje, kamor ste hodili poprej. Vaš generalštab je bil pri maši po krčmah, kjer je koval krvave načrte za fantanje klerikalnega zmaja; vaše prednje straže so med mašo pohajale po cesti nad cerkvijo s čelado na glavi in cigaro v ustih; glavna armada je pa cerkev oblegala in z nestrpno jezo čakala, kdaj bo konec teh f..... c..... Kaj ni res?

»Jutrovska« nesnaga je poginila. — Znani umazani list »Jutro« je v Trstu prenehal izhajati, ko je napravil na tisoče dolga.

Velik vihar je divjal v noči od torca na sredo. Po gorah je padel sneg. Melo je na Gorenjskem in po naših hribih, kakor v najhujši zimi. Sedaj je vreme lepše, a je hladno.

»Novi Čas« prodaja v Nabrežini g. Marija Sulčič, št. 14.

Morilca iz Modrejc, ki je umoril svojo ženo in dva otroka, so v torek prepeljali v zapore goriškega sodišča. Preiskali ga bodo, če je zdrav na umu.

Neka prismoda je zapisala v »Soči«, da je pri »klerikalcih vsak peš bolj spoštovan ko učitelj.« V istem hipu pa se krega, ker so člani katoliškega slovenskega izobraž. društva v Kožbani ondotnega g. učitelja izvolili za predsednika. Prepričani smo, da takih bedarij ni spisal nihče iz Kožbane.

Nesreča v gorah. Veliki teden je odšel ljubljanski profesor dr. Cerk na goro Stol na Gorenjskem v družbi nekega učitelja in 6 dijakov. Na vrhu je družbo zalotil grozen vihar, ki je profesorja vrgel 600 m globoko, kjer je razbit obležal. Dijaki so se sicer rešili v koč, a eden si je zlomil nogo, ostalim so zmrznile roke. Z gore so jih spravili vojaki. Žalostna usoda mladega profesorja je pretresla vse.

Deželna bramba v Bosni. Vojni minister bo v Bosni osnoval 6 domobrantskih polkov, ki bodo nosili na glavi fese z napisom: »Za cesarja, kralja in domovino«. Službeni jezik bo hrvaški.

Behavost ozdravljiva. Nemški profesor Payr je s pomočjo operacije ozdravil že več bebecv. Tako postane behavost ozdravljiva.

200 ljudi je utonilo na Nilu. Iz Kaire v Egiptu poročajo, da se je na Nilu potopil parnik, na katerem je bilo mnogo izletnikov. 200 jih je utonilo. Med ponesrečenimi ni baje nobenega Evropejca.

Velikanska povodenj v Ameriki, o kateri smo poročali že zadnje, je napravila doslej ob dregovih reke Misissippi in Missouri skode okrog 10 milijonov kron. Brez strene je 30.000 oseb. voda je ob reki Misissippi je poplavlila ozemlje, ki odgovarja 5kratni velikosti Kranjske, Misuri pa je poplavlil ozemlja za celo Goriško in še več. Utonilo je 50 ljudi. Poplavljenih je 5 mest. Hiš je na tisoce podruh. Ljudje se vozijo v colnih. —

Zalosten zgled propalosti slovenskih deklet in rantov. Trstaski listi poročajo iz Sarajeva naslednjo zalostno zgodbo. Dne 11. marca je prisel v ondotno nesramno hišo neki skvarjeni goriski Slovenec po imenu K. S. Tu se je seznanil z dekletom, s katerim je sel tudi drugi dan na izlet. — Pred povratkom vpraša S. propalega dekleta, kako je zašla v to življenje. In tedaj mu začne dekle pripovedovati... Med tem pripovedovanjem je S. spoznal, da je to njegova lastna sestra, ki je pred dvanajstimi leti brez sledi izginila iz očetove hiše. Poizkusi zgubljeno sestro spraviti zopet domov, a ni hotela; in ker je polnoletna, ni mogla tudi policija vmes poseči. Nesrečnež je se tisti dan zapustil Sarajevu. Strašna propalost!

Neumna šala z groznimi posledicami. Neumestno šalo, ki je imela grozne posledice, je napravil nekdo 1. aprila v Pragi. Doslej še neznan človek je poslal krojaškemu pomočniku Sokalu brzojavko, da je umrla njegova mati, ki je živela na deželi. Istočasno je poslal enako brzojavko tudi materi o smrti njenega sina. Mati se je peljalav Prago in sin k dozdevni smrti postelji matere. Ko je sin na nekem kolo-dvoru moral prestopiti v drugi vlak ter čakal na peronu, je medtem privozil na kolodvor z nasprotne strani vlak, s katerim se je vozila njegova mati. Ko je sin zagledal v vlaku svojo mater, je znorel ter so ga le s silo obvladali in odpeljali v bolnišnico. Uvedli so preiskavo poti odpošiljatelju brzojavk.

Mrtvega sina pretepel. Pretresljiv prizor se je dogodil v neki hiši v Charlottenburgu. Delavec Kattlewski, čegar 14letni sin je pred nekaj dnevi pobegnil z doma, ko je očetu ukradel 40 mark in zlato uro, je iskal ubeglega sina na seniku nekega v hiši stanujočega izvoščeka. Ko je prišel na senik, je zagledal svojega sina ležati na tleh. V prvi jezi ga je pograbil ter ga pričel pretepati. Tu so opazili okoli stoječi sosedje, da teče dečku, ki je bil popolno-

ma tih, s čela močan curek krvi in oče je s strahom opazil, da drži mrtvega v rokah. Deček se je ustrelil z revolverjem.

Za olepšavo vasi. Batuje: Pri cerkvi je kupila občina star hlev ter ga podrla, tako da je zdaj prav lep prostor pred cerkvijo. Čast občini, ki skrbi za lepoto v vasi!

Oproščen morilec mačehe. Pred dunajskimi porotnim sodiščem je 5. aprila bil sojen uradnik Schob, ki je lani 30. aprila zadavil svojo mačehe. Porotniki so morilca skoro soglasno oprostili in navzoče gospe so jim ploskale. Nevemo, kam pridemo po tej poti.

Listnica uredništva. Trst. Vaše pismo, oddano na pošto 3. t. m. smo dobili v roke danes v petek 12. t. m. pred zaključkom lista. Vsebina medtem zastarela, mi pa smo plačali 20 v. kazni, ker niste frankirali. Nevemo, na koga bi se jezili, na pošto ali na Vas! Pozdrav!

Iz Trsta in Istre.

Trst. Ženska Mar. družba priredi duhovne vaje, na katere vabi tudi dekleta in žene izven družbe, v cerkvi Srca Jezusovega (ulica Ronco št. 4). Začetek na belo nedeljo 14. aprila ob 5. uri popoldne. Pridige se vrše do naslednje nedelje vse dni ob 5 uri zjutraj za dekleta, popoldne za žene. Dne 21. aprila na praznik Marije Milostljive sklep duhovnih vaj v armenski cerkvi. Duhovne vaje vodi č. g. o. Ksaver Tomc, duhovnik Jezusove družbe.

Trst. Veselica, ki jo je vprizorilo »Kat. slov. izobr. društvo« v Trstu na Velikonočni pondeljek, je izpadla prav dobro. Dvorana Marijinega doma je bila natlačeno polna. Prireditev je počastil tudi prevz. škof dr. Andrej Karlin, ki je tudi v prelepem nagovoru bodril pričujoče in jih vspodbujal, da se tesno oklenejo društva. Videli smo tudi goste iz Sv. Križa, iz Nabrežine, potem ude kat. izobr. društev iz Skednja in celo iz daljnih Mačkolj.

Predsednik društva, Gabriel Piščanec, je v svojem pozdravnem nagovoru omenjal prebujenje narodne zavesti v tržaški okolici pred kakimi 50 leti potom čitalnic in pevskih društev. Ali sčasoma so se življenske razmere vse predrugačile, in niti čitalnice niti pevska društva ne zadostujejo več; treba ljudstvu več poduka, več moralne kreposti, ki pa je mogoča le na temelju resnic sv. vere. Zato je potrebno pri nas izobraževalno društvo, ki hoče postati nekaka šola in vzgojevališče mladine. — Igralo se je dobro. Odveč bi bilo pohvaliti glavnega junaka, Don Fernanda v osebi g. Turka, saj je on kakor ustvarjen za take vloge. Tudi grof Alvarez je našel v osebi g. Humar-ja dobrega tolmača. G. Verh se nam je pokazal kot Don Ruperto ljubeznivega patra kapucina, g. Flego pa kot Don Martinec okrutnega, brezsrčnega oskrbnika. Tudi ostali igralci so se pošteno potrudili in to toliko več, če pomislimo, da so nekateri prvič nastopili na odru. Slednjič srčna hvala vsem, ki so se spomnili društva s kakim darom, posebno Prevzišenemu škofu in drugim duhovnikom!

Gabrovica pri Ospu. Tukajšnje Marijine družbenice so priredile na Velikonočni pondeljek igri sv. Cita in sv. Neža. Potem je bil kuplet »Kranjski pijanec«, po kupletu pa deklamacije, petje ter Šaloigra. Zabava je bila izvrstna. Igralke so proizvajale prav izvrstno. Lahko so ponosni njih stariši, da imajo take hčerke, ki delajo čast vsi fari Osapeski. Dekleta, le tako naprej po začrtani poti. Delajte v čast Božjo ter v blagor naroda. Želeti bi bilo, da bi nam, priredile še takih, poštenih zabav. Gledalec.

Nesreča iz neprevidnosti. Dne 2. apr. zapazil je železniški čuvaj, ne daleč od postaje Ricmanje tik pred predorom, ko je zjutraj pregledoval progo, ležati ob progi mrtvo truplo moškega, ki je imel na glavi globoko rano. Poklicana sodn. komisija je dognala iz listin, ki jih je imel ponesrečeni pri sebi, da je ta Peter Bassanese, poštni sprevodnik iz Kopra, rodom iz Oprtlja v Istri.

Omenjeni je bil poklican v Pulj kot pričča pri neki obravnavi in se je pripeljal z lastnim vozom iz Kopra do Ricmanj dne 1. apr. Njegov šestnajstletni sin naj bi ga tu počakal, ker se je drugi dan nameraval povrniti in z vozom odpeljati v Koper. Povrnil se je z večernim vlakom ob 10. uri, kateri se pa ne vstavi v Ricmanjih. Da ne bi njegov sin zastoj čakal, skočil je iz vlaka ne daleč od postaje, a tako nesrečno, da si je razbil čelo in ostal na licu mesta mrtev. Prepeljali so ga dne 3. apr. v Koper. Zapušča vdovo s šestimi nedoraslimi otroci. Pokojni je bil blag značaj in ga vse pomiluje.

Umestno bi bilo, da bi se uprava železnice nekoliko na ta slučaj ozirala in da bi jutranji in večerni vlaki, ki sicer na progi Trst-Hrnelje postajajo na vsaki postaji, le Ricmanje je izvzeto, dasiravno je tu enak promet ko drugod. Ljudje, da si prikrajšajo pot do postaje Boršt, skačejo iz vlaka v lastno nesrečo.

Iskre.

1600 let svobode katoliške Cerkve.

Drugo leto bo minulo 1600 let, odkar je cesar Konstantin dal katoliški Cerkvi svobodo. Zgodovina nam o tem tako pri-
poveduje:

Prvega koraka osvoboditve krščanstva ni napravil Konstantin Veliki sam, ampak cesar Galerij, moralčni provzročitelj najkrvavejšega preganjanja, kar jih je kdaj svet videl. Ta je namreč slednjič izprevidel, da je vse klanje kristjanov zaman in je zato na smrtni postelji dne 30. aprila leta 311. v Alpji Sardiki, sedanji Sofiji na Bulgarskem razveljavil dekret preganjanja in dal cerkvi tiste pravice, katere je imelo tedaj vsako, od rimske države priznano verstvo. Sam je umrl, ali njegova naslednika Konstantin in pa Licinius, ki sta tudi dekret podpisala, sva svojo besedo držala in skrbela, da se je dekret uveljavil.

Leta 312. je premagal Konstantin pri Veroni in v znameniti bitki pri tiberijskem mostu (pons Milvius) tirana Maksencja in

dobil v svojo oblast vso Italijo in severno Afriko. Ta zmaga je bila odločilnega pomena za notranji preobrat Konstantina Velikega. Kristjani so se ga oklenili, ker so videli v njem svojega največjega prijatelja in rešitelja. Da so ga tudi v boju podpirali, je samo po sebi umevno. Koliko je resnice na tem, da se je prikazalo Konstantinu znamenje križa na nebu pred bitko pri tiberijskem mostu, ne vemo. Tedaj živeča sodobnika Laktancij in Evzebij pripovedujeta ta dogodek, a spričan je samo po prisegi cesarja Konstantina. Četudi je Konstantin ostal do svoje smrti samó katehumen in se dal šele na svoji smrtni postelji krstiti, vendar je bil celo življenja velika opora krščanskega gibanja.

L. 313. meseca januarja je v Milanu zagledal beli dan oni znameniti milanski odlok, po katerem imajo vsa verstva v rimski državi neomenjeno svobodo in isto veljavo kakor stari paganski kult bogov. Odlok pripoznava krščanstvo in obljublja, da dobe kristjani odškodnino za njim vzeta shajališča in zemljišča iz državne blagajne. Državnim uradnikom se pa naroča, da dekret po celem cesarstvu razglasijo. Ta dekret je veljal pa le za zahodne dele države. Razširil se je tudi na vzhod še le,

ko je Konstantin 30. aprila l. 313 premagal še ljutega sovražnika Kristianov Maksimina, ki je dotedaj vladal na vzhodu v Bizancu (sedaj Carigradu).

Jugoslovanski poslanci proti dogodkom na Hrvaškem.

Hrvaško - slovenski klub, v katerem so tudi naši državni poslanci, je sklican za sredo 17. t. m. Listi poročajo, da hoče zavzeti stališče proti dogodkom na Hrvaškem. Tudi v delegacijah se bo o tem govorilo. Pravijo, da bodo zahtevali od ministra zunanjih zadev grofa Berchtold in skupnega finančnega ministra poročila, kako uplivajo ta nasilstva v moderni državi na zunanjo politiko. — V Ljubliani bo te dni baje velik protestni shod, na katerem bodo govorili zastopniki vseh Jugoslovanov. Milijo izdati oklice, namenjene državnemu zboru in vsemu omikanemu svetu in eno pismo samemu cesarju.

Naročajte „NOVI GAS“!

ZAHVALA.

Na Velikonoč je poklical Vsemogočni k Sebi drago našo mamico. Vsem, ki so tolažili potrta srca naša v času njene bolezni in ob smrti ter prihiteli od blizu in daleč spremit nepozabno ranjko k večnemu počitku, se tem potom srčno zahvaljujemo. — Posebno pa se zahvaljujem prečastitim gospodom sobratom sosedom, blagorodnemu gospodu c. kr. šolskemu nadzorniku Iv. Nekermanu, tukajšnjemu učiteljstvu, cenjeni družini c. kr. okraj. orožniškega stražmojstra Iv. Skoka, gospodu župljanu in vsem župljanom, ki so se tako obilo vdeležili pogreba.

Udom bratovščine Vednega Češčenja Sv. Rešnjega Telesa, ki so v tako obilnem številu opravile za najbolj gorečo našo častilko Sv. Rešnjega Telesa molitveno uro — Bog plačaj!

Prečastite gospode sobrate prosim za mamico prijaznega „memento“. —

V Zgoniku, dne 10. aprila 1912.

B. Nėmec, župnik.

Prodajalna „Katol. Tisk. društva“ GORICA, Semeniška ulica št. 10.

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih molitvenikov, rožnih vencev, svetih podob in večjih podob za okvirje, svetinje, predmete za Marijine družbe.

Razglednice od navadnih do najumetnejših izdelkov.

Velika zaloga trgovskih knjig in papirja. Za župne in druge urade ima v zalogi najraznovrstnejše tiskovine in druge pisarniške potrebščine. V zalogi ima dr. Pečjakovo „Etiko“. Zaloga cerkvenih muzikalij.

Cene konkurenčne.

Vid Rojic v Gorici,

Raštelj št. 23

priporoča svojo krojaško delavnico, posebno čast, duhovščini za talarje in v to stroko spadajoča dela.

Odlukovana delavnica z električnim obratom brusar in nožar

ANTON JEMIL

Gorica - Verdijevo tekališče 1 - Gorica
(Marzinijeva hiša.)

Zaloga britev in brivskih varnostnih priprav od 2 K naprej. Škarje in noži vseh vrst. Izdelki slav. znano tvrdke Solingen.

ZMERNE CENE.

Franc Leban v Gorici,

V. Municipio 8 (nasproti municipija)

izdeluje monštrance in druge cerkvene posode.

Priporoča se preč. duhovščini.

Mirodilnica, Papirnica in Tovarna šolskih zvezkov

KOŽNAR & C.

Gorica, Tekališče Jos. Verdija št. 7.

PETER GORJUP

čevljar v Čepovanu.

naznanjam slav. občinstvu in sosednjim občinam, da sem odprl trgovino z usnjem in čevljarskimi potrebščinami. Izdelujem vsakovrste čevlje in imam v zalogi tudi čevlje za mrliče.

Cene konkurenčne.

svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

GORICA — Na Kornu šte. 6. — GORICA

priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. — Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah! Št. 4

Kdor noče verjeti, naj se prepriča, da ukup najboljše in najceneje: ure, srebrnino, zlatenino, šivalne stroje vseh sistemov, orkestrijone in druge predmete vse z garancijo pri urarju

M. ŠULIGOJ v Gorici Barriera 43

blizu drž. kolodvora v lastni hiši.

Vsa popravila izvršuje točno, solidno in po najnižjih cenah.

RÄZPIS.

Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev v Gorici, registrovana zadruga z omejeno zavezo, razpisuje mesto

pomožnega uradnika

Plača po dogovoru. Prošnja z izkazi vsposobljenosti naj se predloži do 30. aprila 1912 predsedništvu „Goriške zveze“.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica Ljubljanska kredtna banka v Gorici

Corso G. Verdi šte. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %.

vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

Delniska glavica K 8.000.000

Rezervni zaklad K 800.000

Št. 14